

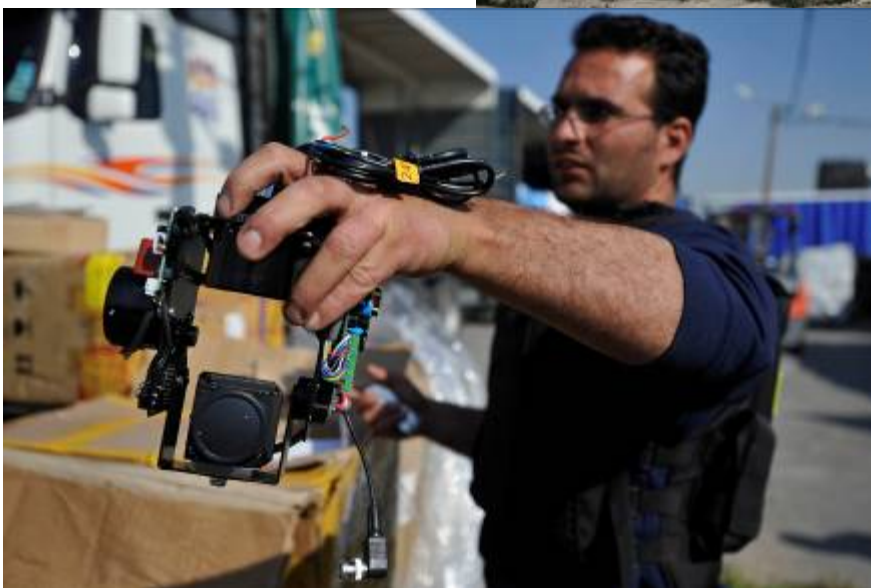
מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

13 בינואר 2009

מבצע "עופרת יצוקה" – עדכון מס' 13

חיילי מילואים של צה"ל נכנסים לפעילות
ברצועת עזה (דובר צה"ל, 12 בינואר)

מכשור אלקטרוני, הכולל גם אמצעים לראיית לילה, שנתפס בשיירת אספקה בעברה
במעבר כרם שלום ב-12 בינואר ונועדה להעביר סיוע הומניטארי לתושבי רצועת עזה
(reuters, 12 בינואר. צילום: אמיר כהן)

מאפייני האירועים בשטח

כללי

■ כוחות המילואים של צה"ל הצטרפו לפעילות הכוחות הסדירים והם מאפשרים להם להמשיך בהעמקת הפעילות הקרקעית במסגרת השלב הנוכחי. כוחות צה"ל ממשיכים "לנגוס" בשטחים נוספים, באיטיות ובאופן שיטתי, תוך הרחבת הרס תשתיות הטרור והגברת הלחץ על חמאס. במהלך פעילותם גילו כוחות צה"ל אמצעי לחימה רבים, כולל בתוך מסגד.

■ כוחות צה"ל החלו למצוא גם עמדות, שננטשו ע"י פעילי חמאס, אשר הסתלקו ללב השטח הבנוי. על פי דיווחי כוחות צה"ל נהרגו במהלך הלחימה ביממה האחרונה כמה עשרות מחבלים. חיל האוויר תקף מעל ל- 80 מטרות, ביניהן, מנהרות לאורך ציר פילדלפי, מחסנים ואתרי ייצור של אמצעי לחימה, מנהרות, מחנה אימונים לפעילי טרור ומשגרי רקטות.

■ נמשכת מגמת הירידה בהיקף ירי הרקטות ופצצות המרגמה המשוגרים לעבר ישראל, אשר עומד עד כ- 20 רקטות ליום. ביממה האחרונה זוהו 17 נפילות בשטח ישראל ו- 7 פצצות מרגמה. מתחילת מבצע "עופרת יצוקה" אותרו בשטח ישראל 476 נפילות רקטות. כמו כן נורו, 173 פצצות מרגמה מאז תחילת המבצע.

סקירת ראש אמ"ן בישיבת הממשלה

■ בישיבת הממשלה (11 בינואר) העלה ראש אמ"ן האלוף עמוס ידלין (על פי תדרוך מזכיר הממשלה, עובד יחזקאל) את הנקודות הבאות:

- בעמדת חמאס מסתמנים בקיעים. בעוד שההנהגה בדמשק מפגינה עמדות נוקשות, הרי שהנהגת הרצועה מבינה שאין מנוס מפשרה. חמאס, שלא צפתה את התגובה הישראלית לשבירת ה"הרגעה", מתקשה לממש את אחריותה השלטונית ומוטרדת מהביקורת הגוברת והולכת ברחוב העזתי על אוזלת ידה והעלמות הנהגתה.
- הירידה בהיקף הירי של חמאס נובעת ממצוקת אמצעי לחימה, קשיים מבצעיים ופגיעה בבכירי מערך הרקטות. התקיפות האוויריות המתמשכות בציר פילדלפי קוטעות את צינור החמצן של חמאס. פעילי חמאס מסתתרים בעומק השטח הבנוי. מנגד הבהיר ראש אמ"ן כי חמאס אינה צפויה להניף דגל לבן וביכולתה להוסיף ולגבות מישראל מחירים, הן בירי לעבר ישראל והן בפגיעה בכוחות צה"ל.

מאפייני הלחימה הקרקעית

■ פעילות הכוחות הקרקעיים ביממה האחרונה, התמקדה בעיקר בצפון הרצועה. כוחות צה"ל פגעו במחבלים חמושים במספר מקרים וחשפו אמצעי לחימה רבים, בין השאר בתוך מסגד

ממנו נורתה אש לעבר הכוחות. כמו כן, נחשפו מנהרה התקפית בצפון הרצועה (באמצעותה אמור היה להתבצע פיגוע בישראל) ואמצעי לחימה רבים סמוך לגדר הביטחון בין ישראל לרצועת עזה.

■ קצין צה"ל נפצע בלילה, שבין ה- 12 ל- 13 בינואר, באורח אנוש ושני חיילים נפצעו באורח קל עד בינוני, כתוצאה ממתען שהתפוצץ בבית ממולכד. הפיצוץ ארע במהלך סריקות שקיים כוח צה"ל בצפון רצועת עזה. כוח שריון וצנחנים שפעל במהלך הלילה ברצועה הגיע לבית הממולכד והחל לסרוק אותו, ואז התפוצץ מתען ממנו נפגעו החיילים. בסריקות שנערכו בבית נחשפו אמצעי לחימה רבים הכוללים, בין היתר, מתען קלע, אפוד ומצלמה.

■ באירוע אחר, נפצע חייל צה"ל באורח קשה ושלושה נפצעו באורח קל בצפון רצועת עזה כתוצאה מירי בשוגג של כוח אחר (המקרה השלישי מסוגו מאז תחילת מבצע "עופרת יצוקה"). סה"כ, מאז תחילת המבצע נהרגו 10 חיילים (מהם 4 כתוצאה מירי בשוגג של צה"ל), ונפצעו כ- 200, תשעה מהם באורח קשה.

■ להלן אירועים עיקריים נוספים:

- **שימוש במסגד לצרכי טרור:** כוחות מחטיבת גבעתי זיהו בדרום העיר עזה, ירי שהתבצע לעברם **מתוך מסגד**. הכוחות הסתייעו בחיל האוויר לתקיפת חוליית המחבלים, שביצעה את הירי. בסריקות שערכו הכוחות במסגד לאחר התקיפה האווירית, נחשפו **אמצעי לחימה רבים** ביניהם רקטות ופצצות מרגמה.

לצפייה בסרטון חשיפת אמצעי לחימה במסגד לחצו כאן

- **חשיפת אמצעי לחימה:** כוחות צה"ל חשפו במספר מקרים אמצעי לחימה בפאתי העיר עזה. במקרה אחד, זיהו כוח גבעתי מספר מחבלים חמושים בדרום העיר עזה וביצע לעברם ירי. בסריקות שערך במקום, חשף אמצעי לחימה רבים ביניהם טילים נגד מטוסים, פצצות מרגמה ומקלעים.
- **חשיפת מנהרות:** כוח צנחנים חשף היום מנהרת טרור סמוך לגדר המערכת בצפון רצועת עזה. המנהרה נחפרה מתוך בית, כ-300 מטר מגדר המערכת, **במטרה לחדור דרכה לשטח ישראל ולבצע פיגוע ראווה**. במקרה אחר, נחשפה במהלך סריקות מנהרה בבית בצפון העיר עזה המנהרה פוצצה באופן מבוקר.
- **היתקלויות עם חוליות מחבלים:** כוח שריון זיהו מחבל מניח מתען דרומית לעיר עזה, וביצע לעברו ירי. במקרה אחר, זיהו כוח צה"ל מחבלים מניחים מתען באזור העיר עזה והסתייעו בחיל-האוויר לתקיפת המחבלים.

המשך תקיפות חיל האוויר וחיל הים

■ במהלך היממה האחרונה תקף חיל האוויר מעל ל- 80 יעדים, ביניהם: כ-20 מנהרות בציר פילדלפי, חוליות משגרי רקטות ופצצות מרגמה ומשגרים, נקודות שיגור, מחסני אמצעי לחימה ואתר ייצור בבתי פעילי חמאס, מנהרות שנחפרו מתחת לבתי פעילים, מתחם אימונים של חמאס וחוליות מחבלים שנערכו לירי על כוחות צה"ל. ספינות חיל-הים המשיכו באכיפת הסגר הימי על רצועת עזה.

ירי הרקטות ופצצות המרגמה לעבר ישראל

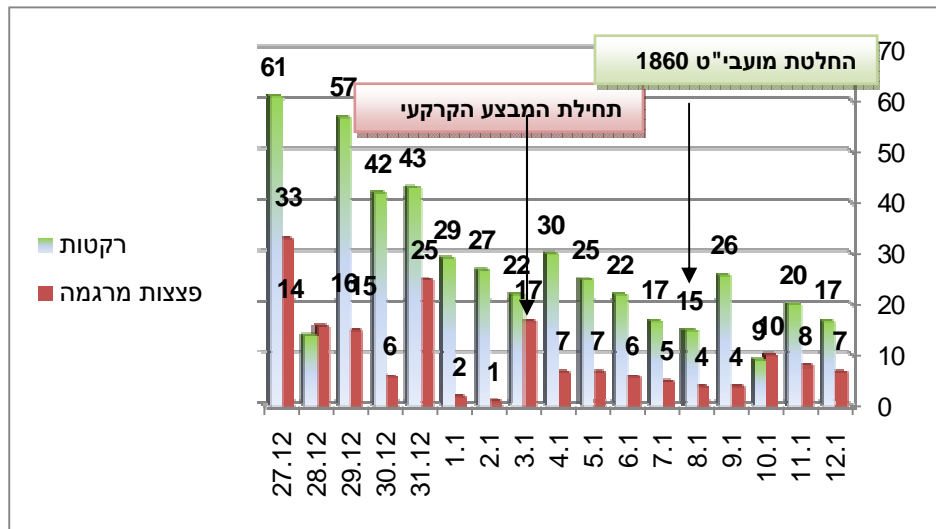
■ היקף ירי הרקטות לעבר ישראל ממשיך לעמוד על כעשרים נפילות של רקטות ביום. במהלך 12 בינואר אותרו בשטח ישראל 17 נפילות של רקטות ו-7 נפילות פצצות מרגמה. סה"כ נפלו בשטח מתחילת מבצע "עופרת יצוקה" 476 רקטות ו-173 פצצות מרגמה.

■ נמשך ירי הרקטות ארוכות הטווח של חמאס. בשעות הבוקר של ה-12 בינואר אותרה נפילה של רקטה בקרית גת לא היו נפגעים. כמה רקטות נפלו באשקלון אחת הרקטות נפלה בבית מגורים וגרמה נזק כבד לקומה העליונה שלו, שבעה בני אדם לקו בחרדה. ארבע רקטות נפלו באזור באר שבע לא היו נפגעים ולא נגרם נזק.

הרקטה שנפלה באשקלון והנזק שגרמה (צילום: אדי ישראל, 12 בינואר)

אירועי ירי הרקטות ופצצות המרגמה במהלך מבצע "עופרת יצוקה"

העברת סיוע הומאניטארי לרצועת עזה

ישראל

■ ב- 12 בינואר נפתח בפעם החמישית "מסדרון הומניטארי", בין השעות 10:00 – 13:00, במטרה לאפשר לתושבי רצועת עזה להצטייד ולתקן מערכות תשתית. חמאס ניצלה את ההפוגה להמשך הירי לעבר ישראל. **בשעות אלו נורה מטח רקטות לעבר שדרות ואופקים**. במעבר כרם שלום עברו 81 משאיות ובמעבר קרני עברו 12 משאיות (לראשונה מאז תחילת מבצע "עופרת יצוקה").

■ ב- 13 בינואר התקיים פעם נוספת ה"מסדרון ההומניטארי" בין השעות 09:00 – 12:00 ולרצועה צפויות להיכנס לרצועה דרך מעבר כרם שלום 109 משאיות ו-4 מיכליות סולר עבור תחנת הכוח. כמו כן, צפויה העברה של פצועים פלסטינים באמבולנסים לטיפול במצרים, דרך מעבר כרם שלום. **מעבר קרני יישאר סגור, לאחר שב- 12 בינואר נתגלתה ע"י צה"ל מנהרה שנחפרה בסמוך למעבר¹**. כוחות צה"ל סורקים את האזור במטרה לאתר בו מנהרות נוספות ולאפשר פתיחתו מחדש בימים הקרובים.

■ **חמאס וארגוני הטרור הפועלים ברצועה מנסים להבריא ציוד, כולל ציוד צבאי, במשאיות האספקה הנכנסות לרצועה**. ב- 12 בינואר עוכבו במעבר כרם שלום ארבע משאיות, שהיו אמורות להוביל ציוד יעודי לרשות האנרגיה ברצועת עזה, לצורך טיפול בתשתית החשמל. במשאיות הללו נעשה ניסיון להבריא מכשירים אלקטרוניים רבים, ביניהם מכשירי מיקרוגל. בין המכשירים הללו נמצאו **אמצעי צילום ואמצעי ראיית לילה, אשר נועדו ככל הנראה לשימוש ארגוני הטרור ברצועה**. למרות זאת, התירה ישראל מעבר משאית אחת, אשר נשאה ציוד יעודי לרשות האנרגיה, על מנת לאפשר תיקון תשתית החשמל ברצועה.

¹ דוגמא נוספת למדיניות ארגוני הטרור הרואה במעברים יעד מועדף לפיגוע, תוך פגיעה באינטרס חיוני של תושבי רצועת עזה.

חמאס וארגוני הטרור מנצלים את הסיוע ההומאניטארי להברחת מכשירים אלקטרוניים. המכשירים הללו נמצאו אמצעי צילום וראיית לילה, אשר יועדו ככל הנראה לשימוש ארגוני הטרור ברצועה (reuters, 12 בינואר. צילום: אמיר כהן)

■ במסגרת הסיוע ההומניטארי אשר מתבצע באופן שוטף מאז תחילת מבצע "עופרת יצוקה" הועברו עד עתה עשרות טונות של מזון, ציוד רפואי ותרופות. **סה"כ הועברו מעל ל-900 משאיות.** כמו כן, **הועברו מעל למיליון ליטרים של דלקים** דרך מעבר הדלקים בנחל עוז, כדי לאפשר לתחנת הכוח, בתי החולים ובארות המים שברצועה להמשיך ולפעול כסדרם. מרבית קווי החשמל המגיעים לרצועת עזה מישראל תוקנו. ההפוגה היום-יומית בלחימה בעת "המסדרונות ההומאניטאריים" מאפשרת מתן סיוע בתיקון תשתיות, הצטיידות התושבים בציוד המועבר מישראל וקבלת סיוע רפואי וכן העברת פצועים מהרצועה לבתי חולים במצרים וחלקם אף לטיפול רפואי בישראל. לשם ייעול הסיוע ההומאניטארי לאוכלוסייה מצטרף לכל אחת מהחטיבות הנלחמות ברצועת עזה "תא הומניטארי", המרכז את הסיוע לאוכלוסייה האזרחית בעת פעילות החטיבה.

מצרים

■ סיוע הומאניטארי ממדינות שונות ממשיך להגיע לרצועת עזה דרך מעבר רפיח. כך למשל, ב- 12 בינואר נכנסה קבוצה של רופאים זרים מצרפת, גרמניה ויוון, לרצועת עזה. הקבוצה תסייע בבית החולים של הסהר האדום בח'אן יונס (סוכנות הידיעות הצרפתית, 12 בינואר). כמו כן, צפויים להגיע במהלך השבוע הנוכחי חמישה רופאים נוספים מלבנון (אלחיאית, 12 בינואר).

■ במקביל, נמשכים ניסיונות ההסתננות של פלסטינים מרצועת עזה למצרים. ב- 12 בינואר ניסו עשרה פלסטינים להיכנס למצרים, בקרבת מעבר רפיח. במהלך מעצרום על ידי כוחות הביטחון המצרים, נפצע שוטר מאבנים שהשליכו הפלסטינים לעברו (אליום אלסאבע, 12 בינואר).

היוזמה המצרית לסיום הלחימה - תמונת מצב

■ ב- 11 בינואר קיימה משלחת חמאס בקהיר סבב שיחות נוסף עם ראש המודיעין הכללי עמר סלימאן ובכירים במודיעין הכללי. מחמד נצר מההנהגה בדמשק וצלאח אלברדויל מהרצועה עזבו את קהיר (11 ינואר) על מנת לעדכן את הנהגות חמאס בדמשק וברצועה בתוצאות השיחות. ב- 12 בינואר חזרה משלחת חמאס לקהיר כשבידה תגובות הנהגת חמאס ב"פנים" וב"חוץ" על היוזמה המצרית.

■ כמה פרטים על השיחות הללו פורסמו ע"י כלי התקשורת הערביים להלן עיקרם:

- מקורות מצריים ופלסטינים מסרו לכתב אתר **אסלאם און ליינ** (11 ינואר) שמצרים ניסתה לשכנע את חמאס להסכים ראשית כל ל**הפסקת אש** ואחר כך להתחיל בשיחות. זאת במגמה להגיע להסכמה בנוגע למכניזם לביצוע החלטת מועצת הביטחון 1860 והיוזמה המצרית. המקורות תארו את השיחות כ"חיוביות ופרודוקטיביות" וציינו כי הצד המצרי הצליח "במידה מסוימת" לשכנע את משלחת חמאס ל**נצור את האש תחילה** ולא לכרוך את הפסקת האש בהסכמה על מכניזם לביצועה.

- מקורות פלסטינים מסרו לעיתון **אלקדס אלערבי** (11 ינואר) כי חמאס מבקשת להגיע ל"עסקת חבילה" הכוללת "הרגעה". "מקורות מצריים" מסרו לכתב העיתון כי השיחות היו קשות משום שמשלחת חמאס סירבה בתוקף לדון ברעיון התפרסות כוחות בינלאומיים והסכימה להפסקת אש קצרה, בת שבועיים-שלושה, שבמהלכה יתאפשרו הכנסת סיוע וקיום דיונים על הסכם סופי. המקורות הוסיפו, כי מצרים הציעה "מתכונת חדשה" לארגון מנהלת המעברים הכוללת חזרה להסכם 2005 (הסכם התנועה והגישה), תוך שחמאס תשולב במנגנון הרשות הפלסטינית הנוטל חלק בניהול המעברים.

- "מקור מצרי יודע דבר" מסר לכתב העיתון **אלשרק אלאוסט** (11 בינואר) כי משלחת חמאס הציגה הסתייגויות סביב היוזמה המצרית וחזרה על דרישותיה בדבר הפסקת אש מיידית, נסיגת הכוחות הישראליים מרצועת עזה ופתיחת המעברים, כולל מעבר רפיח. עמר סלימאן הבהיר למשלחת חמאס כי היוזמה המצרית מצויה מרכיבים שעליהם יש להשיב באופן מידי, כגון נושא הפסקת האש. היוזמה גם סוגיות נוספות שבהמשך ניתן יהיה לדון עליהן עם ישראל או עם אבו מאזן. המקור הבהיר כי מצרים תציג את ההסתייגויות של משלחת חמאס בפני המשלחת הישראלית, שתבקר בקהיר, בראשות עמוס גלעד.

התבטאות בכירים בחמאס סביב היוזמה המצרית

■ בכירי חמאס, בהתבטאויותיהם הפומביות, מנסים להציג **עמדה מרוככת** כלפי היוזמה המצרית, גם אם בפועל דבקה עדיין חמאס בעמדותיה הנוקשות. במסגרת זאת:

- ערוץ אלאקצא של חמאס שידר נאום מוקלט של ראש ממשל חמאס **אסמאעיל הניה** (12 בינואר). בנאומו שנמשך 20 דקות, התייחס בין השאר לפעילות המדינית המתנהלת בערוצים שונים. הוא ציין כי חמאס אינה שוללת פעילות זאת, והוסיף כי חמאס תגלה

גישה חיובית כלפי כל יוזמה, שתפסיק את פעולות צה"ל, תסיג את צה"ל מהרצועה ותתחייב לפתוח את המעברים. "נשתף פעולה באופן אחראי, בפתיחות וברצועה חיובית עם כל יוזמה שתוכל לבצע זאת".

אסמאעיל הניה בנאום מוקלט (ערוץ אלאקצא, 12 בינואר)

• **אסאמה חמדאן**, נציג חמאס בלבנון, ציין כי יש נקודות ביוזמה המצרית "הזקוקות כרגע לתיקונים". הוא חזר על הדרישות המוכרות של חמאס: הפסקת פעולות צה"ל, נסיגת צה"ל מהרצועה ופתיחת המעברים. הוא הוסיף כי חמאס מתנגדת להצבת כוחות בינלאומיים ברצועת עזה בעוד שמצרים מתנגדת להצבתם בשטחה. "מכיוון שחמאס ומצרים עומדות על דעתן, עמוס גלעד צריך להבין שהוא עומד בפני עובדה מוגמרת, וצריך למצוא תשובות..." (ערוץ אלג'זירה, 12 ינואר).

• **צלאח אלברדויל**, חבר המשלחת של חמאס לשיחות עם מצרים, מסר כי **חמאס לא דחתה** את היוזמה המצרית. הוא הוסיף: "אנו לא נאבד את מצרים ולא נכנס להתנצחויות תקשורתיות עימה..." (אלקדס אלערבי, 12 ינואר).

■ **מנגד**, ממשיכים כלי התקשורת המצרים להשמיע ביקורת קשה כלפי ישראל (לעיתים תוך העלאת מוטיבים אנטישמיים) אולם במקביל תוקפים בחריפות את **איראן, סוריה וחמאס** על שהן מתנגדות להחלטת מועצת הביטחון 1860 ולשאר היוזמות להפסקת אש, ומעודדת את חמאס להמשיך בלחימה. להלן שתי דוגמאות בולטות:

• **אלאהרם (12 ינואר)**: העיתון מגנה במאמר מערכת את דברי ח'אלד משעל אשר "העניק לישראל אמת לא חדשה לשפיכת דמם של חפים מפשע... ע"י הכרזתו כי תנועתו מתנגדת להחלטת מועצת הביטחון 1860... והרי אם הפלסטינים, שהם הקורבן, מתנגדים להפסקת הלחימה או לנסיגה ישראלית, מה ניתן לצפות מהתוקפן, מישראל, חוץ מסירוב לקיים את ההחלטה והמשך הפעולות הצבאיות?!". העיתון שב והדגיש כי **הרקטות שחמאס משגרת לעבר ישראל אינן אפקטיביות** באשר הן גרמו בלחימה הנוכחית למותם של כ-900 פלסטינים והריסת התשתיות (בעזה) לעומת מספר קטן של ישראלים שנפגעו. הוא ציין כי רקטות אלה "עושות רעש" יותר משהן הורגות או הורסות. העיתון תוהה: "האם לא הגיע הזמן שמנהיגי חמאס ויתר הפלגים הפלסטינים ינהגו מידה רבה יותר של רחמים כלפי האזרחים החפים מפשע?..."

• **גלאל דוידאר**, כתב מאמר ב**אלאח'באר** (12 ינואר), שכותרתו "**חמאס, איראן וסוריה נושאות באשמה למות השהידים של עזה**". הוא מציין כי ה"מדיניות הבלתי-

נבונה" של חמאס "העניקה לישראל אמתלות לבצע הרג". לדבריו, חמאס לא הייתה נוהגת באופן שכזה "אלמלא ההסתה והלחצים האיראנים והסורים המתבססים על מיליוני הדולרים שאיראן וסוריה מעבירות מידי חודש למנהיגי התנועה הזאת". לדבריו, איראן חותרת לנצל את חמאס כדי ליצור לעצמה תפקיד בעולם הערבי בעוד שסוריה "מעוניינת לחפות על עמדותיה התבוסתניות והרופסות המתגלמות בשתיקה נוכח כיבוש הגולן זה קרוב לארבעים שנים".

• **הטלויזיה המצרית הלוויינית** (12 ינואר) ארחה את **מחמד בסיוני**, שגריר מצרים לשעבר בישראל, ויו"ר הועדה לעניינים ערביים, לקשרי חוץ ולביטחון לאומי במועצת השורא. מחמד בסיוני ציין כי חמאס אינה מסכימה להצבת כוחות בינלאומיים ברצועת עזה על מנת להבטיח את המשך נוכחותה שם, ואת המשך אספקת הרקטות עבורה. מחמד בסיוני הוסיף: "כידוע, לאיראן תפקיד מרכזי בכך, היא מדרבנת את חמאס להמשיך בלוחמה ובמקביל מספקת לה רקטות ואמצעי לחימה. מדובר פה במאבק רצונות בין שני גושים: [גוש] אחד הקורא להרגעה, שלום ויציבות בהנהגתה של מצרים; וגוש אחר הקורא להסלמה ולסיבוך המצב לשם התמקחות לטובת האינטרס הפרטי שלו...".

בניית "מיתוס הניצחון" ע"י חמאס - תמונת מצב

■ במנותק מהמכה שספגה, מההרס הרב שנגרם ברצועת עזה, מהאבידות הרבות ומהביקורת הקשה מצד מצרים, החלה חמאס בעיצומה של הלחימה לבנות את "מיתוס הניצחון". את ההשראה לכך שואבת חמאס, להערכתנו, מהצלחת **חזבאללה** ליצור את מיתוס ה"ניצחון האלוהי" לאחר מלחמת לבנון השנייה ולקבע אותו בדעת הקהל הלבנונית, הערבית ואפילו הישראלית והבינלאומית. מרכיבי המלחמה התודעתית שניהל חזבאללה לקיבוע המיתוס היו דה-לגיטימציה של פעולות צה"ל בלבנון, העצמת יכולותיו הצבאיות של חזבאללה, חיזוק הלגיטימיות להמשך קיומו של חזבאללה כארגון בעל תשתית צבאית ("מגן לבנון") והסרת האחריות למלחמה.²

■ ניתן להבחין כבר עתה כי במסגרת ניסיונותיה לבנות את "מיתוס הניצחון" משתמשת חמאס במרכיבים דומים. להלך שניים מהם:

• **דה-לגיטימציה של פעולות צה"ל בעזה**: כלי התקשורת של חמאס וערוץ אלג'זירה הנותן להם גיבוי אסטרטגי, שבים ומדגישים כי צה"ל פועל נגד **האוכלוסייה האזרחית** של רצועת עזה. מסר זה מגובה בהצגה רצופה ושיטתית של תמונות קשות לצפייה של ילדים ונשים שנפגעו בהתקפות צה"ל. לעומת זאת נמנעת חמאס מלפרסם מידע על נפגעים הרבים ולהתייחס לפגיעות הקשות בתשתית הצבאית שלה. במסגרת הדה-לגיטימציה של הפעולה הישראלית מעלה חמאס טענה כי ישראל יצאה למבצע "עופרת יצוקה" משיקולי בחירות של מנהיגיה, ולא על מנת להגן על תושביה, תוך התעלמות מירי

² ניתוח מפורט של מרכיבים אלו ניתן למצוא במסמך: ["המלחמה על התודעה במסגרת העימות בין ארגוני הטרור לבין ישראל - חזבאללה כמקרה מבחן"](#) (6 במאי, 2007).

הרקטות המאסיבי בשמונה השנים שקדמו למבצע (מה שמפריע לחמאס, עד כה, הינה התמיכה הגורפת בחברה ובפוליטיקה הישראלית למבצע, בניגוד לבקיעים במלחמת לבנון השנייה ועוד יותר לאחריה, שחזבאללה עשה בהם שימוש תעמולתי).

טיפוח מסר המשך המאבק המזוין תוך התייצבות אוכלוסיית רצועת עזה מאחוריו. למעלה מופיעה הכותרת "ברוח ובדם נפדה אותך עזה". פוסטר מאת אמיה ג'חא המזוהה עם חמאס (Palestine-info, 13 בינואר).

• **האדרת הצלחות צבאיות של חמאס והמעטת הצלחות צה"ל:** הנשק ההסברתי המרכזי בהקשר זה הינו המשך ירי הרקטות לעבר ישראל (הגם שהיקף הירי נמצא בירידה); כמו כן מועלית הטענה כי ביכולת חמאס ושאר הארגונים לשגר רקטות לעורף ישראל במשך מספר חודשים וכי מרבית היכולות הצבאיות של חמאס עדיין לא באו לידי ביטוי. ההסברה של חמאס מצטטת טענות של "פרשנים" לפיהן ישראל לא השיגה דבר במבצע שכן ירי הרקטות נמשך ללא הפסקה ו"בנק היעדים" של ישראל הגיע לידי מיצוי; דוברי חמאס מדגישים כי ממשל חמאס נמצא ברמת תפקוד גבוהה וממשיך לספק שירותים לתושבי הרצועה (בפועל, ממשל חמאס מתקשה לתפקד). בהיעדר הצלחות בשטח מוציאה חמאס הודעות שקריות על "הצלחות" כביכול בלחימה, למשל: הודעה שקרית על חטיפת חייל צה"ל ב-12 בינואר; פרסומים על ירי למרחק של 50 ק"מ לעבר בסיסי חיל האוויר (שלא בוצע); פרסום על יכולת הרקטות של חמאס להגיע לתל אביב; פיצוץ כביכול של 11 טנקים ישראלים; צילומים של פצועים ישראלים בבתי חולים המשודרים שוב ושוב על מנת ליצור רושם של נפגעים רבים. סביר, להערכתנו, שחמאס תעשה מאמץ להישג מבצעי אמיתי במהלך הלחימה או לקראת סופה, שיתמוך בטיעון כי חמאס "ניצחה" במלחמה.

הודעה על "פיצוץ של 11 טנקים ישראלים ע"י ההתנגדות הפלסטינית, אללה יגן עליה" (PALDF, הפורום המרכזי של חמאס, 13 ינואר)

תפקוד מערך ההסברה והדוברות של חמאס

■ **ערוץ הטלוויזיה אלאקצא**, מאז שנפגע בהפצצת צה"ל, אינו משדר כסדרו ואיכות שידוריו נפגעה. לוח השידורים מורכב ברובו משירי הסתה נגד ישראל, או לחילופין תמונות בשידור ישיר מעזה (במקרים רבים התמונות הללו לקוחות מסוכנות ראמתאן). הערוץ ממשיך בעדכונים שוטפים על המתרחש בשטח באמצעות כתוביות מבזק המופיעות מדי מספר דקות על המסך. מהדורות החדשות משודרות מתוך אולפן מאולתר, כמו כן משודרות מעת לעת תוכניות דת מאולפנים הממוקמים מחוץ לרצועה בהן מתארחים דרך קבע מטיפים אסלאמיים ופרשנים מדיניים המנסים לחזק את רוחם של הפלסטינים. מעת לעת משודרים גלים פתוחים, בדרך כלל בעקבות הפצצה של צה"ל, במסגרתם מתקיימים ראיונות טלפוניים עם פעילי חמאס ומשודרים דיווחים מהשטח.

■ **הנהגת חמאס ברצועה** נמצאת במחתרת. נפח הראיונות הטלפוניים והראיונות באולפן, שנהגו בכירי חמאס להעניק, קטן באופן ניכר. חלקם נעלם לחלוטין מהזירה התקשורתית או מסתפק "בהשמעת קול" בודדת, בדמות הודעה כתובה או נאום מוקלט (למשל, הנאום המוקלט והצהרה כתובה לעיתונות של אסמאעיל הניה; הראיון המאולתר של מחמוד אלזהאר מתוך מקום המסתור שלו). בהעדרם של בכירי חמאס ברצועה ממרקעי הערוצים תופסים את מקומם בכירי חמאס בסוריה (ח'אלד משעל, מוסא אבו מרזוק, מחמד נזאל) ונציגי חמאס בלבנון (אסאמה חמדאן).

■ את מערך הדוברות של חמאס מוביל **משיר אלמצרי**. שבמהלך המלחמה חזר "לככב" לצידו מופיעים גם פוזי ברהום, אימן טה, אסמאעיל רצ'ואן וטאהר אלנונו. דוברים אלו הקטינו גם הם את נפח התבטאויותיהם בתקשורת והם ממעטים להגיע לאולפני הטלוויזיה בהשוואה לתקופה שלפני מבצע "עופרת יצוקה".

נספח

חמאס ממשיכה לעשות שימוש בתושבי רצועת עזה כ"מגן אנושי" ולפגוע באוכלוסיה (עדכון נכון ל-13 בינואר)

■ בכירים באמ"ן, שירות הביטחון הכללי והמשרד לביטחון פנים חשפו בימים האחרונים מספר דוגמאות של השימוש שעושה חמאס באזרחים כ"מגן אנושי", ושל גילויי מחאה (בלתי אפקטיביים) נגדה מצד תושבים מקומיים:

- **השר לביטחון פנים אבי דיכטר**, בראיון לגלי צה"ל (12 ינואר) ציין כי **בכירים בחמאס מוצאים מחסה בבית החולים שיפא'א**, הנמצא במערב העיר באזור היותר יוקרתי של העיר עזה. לדבריו מפקדי חמאס מסתובבים במקום, בחלק מהמקרים לבושי חלוקים של בית החולים. במספר מקרים הם מסלקים צוותים רפואיים מחדריהם כדי לקיים ישיבות. הוא ציין גם כי ב-10 בינואר נצטוו מחבלים בשטח לבוא לבית החולים כדי לקבל את המשכורות שלהם.
- השר דיכטר הוסיף באותו ראיון לגלי צה"ל כי במסגד **עימאד עקל** שבג'באליא, לאחר שהופצץ ע"י חיל האוויר, היו **פיצוצי משנה** שנמשכו זמן רב (כתוצאה מהתפוצצות חומרי נפץ ותחמושת שאוחסנו במקום ע"י מחבלים). פיצוצי המשנה הללו פגעו בבית הצמוד למסגד ופגעו במשפחה המתגוררת במקום.
- **ראש שירות ביטחון כללי, יובל דיסקין**, בישיבת הממשלה ב-11 בינואר, מסר כי קיימות עדויות ברורות על כך שתושבים ברצועת עזה **מתנגדים לכך שיוצבו משגרי רקטות ליד בתיהם**. חמאס נוהגת ביד קשה כלפי תושבים אלה. כמו כן, קיימות עדויות על חיסול בדם קר של עשרות פלסטינים תומכי פתח ע"י חמאס בחסות הקרבות. ראש שירות ביטחון כללי הוסיף כי קיימת ביקורת ציבורית על כך שחמאס המיתה אסון על רצועת עזה (מתוך תדרוך מזכיר הממשלה בעקבות ישיבת הממשלה, 11 בינואר).
- **ראש אמ"ן האלוף עמוס ידלין**, סקר את המצב ברצועת עזה והציג עדויות נוספות אודות השימוש הציני שעושה חמאס בתושבים כ"מגן אנושי". בין השאר הציג סרט בו נראה בית ספר שמולכד כולו בכיתות ובחצר המשחקים ע"י חמאס³ (תדרוך מזכיר הממשלה, 11 בינואר).

³ פירוט ראו: "מבצע 'עופרת יצוקה' - עדכון מס' 12 (12 בינואר, 2009).

מימין: מבנה בית הספר משמאל: ניתן לראות את הפתיל שהקיף את המבנה
(צילום: דובר צה"ל, 11 בינואר)